

GELLU NAUM

EZÜST KORNÉLIUSZ

■ Az, ami itt következik, egy olyan apró részletben különbözik csak minden mástól, amelyik csak akkor észrevehető, ha újraolvassuk vagy újrameséljük a dolgokat. Az, ami itt következik, legfőképpen abban különbözik minden mástól, hogy akkoriban a nevem Ezüst Kornéliusz volt. Mindenki Ezüst Kornéliusznak szólított, és számomra ez annyira természetesnek tűnt, hogy semmilyen más névre nem reagáltam volna. Amikor hazaértem a kávéházakból, ahol sok-sok órán keresztül lebegtem a fáradt vendégek fölött, magam is fáradtan, a portás Ezüst Kornéliuszként üdvözölt, és nyugodt kézzel nyitott ajtót nekem.

Ezüst Kornéliusz – ismételte az a néhány ember, akikkel a lépcsőházban találkoztam ilyenkor. Szobám mélyén, a kulcsra zárt ajtók mögött, függönyökhöz simulva csöndben simítottam végig ezüst gyertyatartóimat, asztalom díseit. Matt fényük, s az, ahogyan szemem a gyertyafény csendjével együtt pislogott, mindig nagy örömmel töltött el. Ezüst Kornéliusz – suttozták az őzek, akik éjjelente szobámba tévedtek – Ezüst Kornéliusz – ismételték, és komótosan nyújtóztak el baldachinos ágyamon.

Órákon át hintáztam a székemben, csöndben dohányozva, és nem törődtem suttozásukkal, sóhajaikkal. A ruhák selymét nagy gonddal hasogatták szét, patáik jólnevelten tépkedték az anyagot, újságok papírja lobbantotta fel újra és újra a lángokat a kályhámban, árnyékokat vetítve a falra, de én semmit sem láttam ebből. Órákon át ültem ott, s az őzek kirajzolódó domborulatai semmit sem mondtak nekem. Ott, tőlem egylépésnyire, és egyetlen lépésnyivel a fal előtt nyílt, közvetlenül az én szobámból, a határtalan, esős síkság. Hideg, szitáló eső, himbálózó lámpások, szélrohamok, talán vihar is. Még erősebben kezdtem hintázní, felhajtottam kabátom gallérját, és továbbindultam. A hideg esőcseppek, amelyek szemhéjamra hulltak, semmiben sem különböztek a többitől, csak a hely volt forróbb, ahová hulltak. Már csak néhány lépést kellett megtennem a fogadó barátságos, sárgás fényű ablakáig, és íme, meg is tettem őket. Kiráztam hajamból a vizet, elrendeztem a galléromat. A fogadó nagyobbik termében barátságosan lobogtak a tűzhelyek. – Ezüst Kornéliusz – mondták – isten hozott. Vacsorázni hívtak, s az erős rum felvidített. Miért kellett épp erről a helyről indulni, onnan, ahonnan már más is elindult? Körbenéztem a helyiségben. A szarvasagancsok, amelyeket a fogadó falára rögzítettek, furcsa árnyékokat vetettek. A tűzhely fölött néhány régi, rozsdás fegyver.

– Ezüst Kornéliusz – mondta a fogadós –, sok ideje nem jártál már mifelénk.

Valóban sok idő volt, egy év, egy évszázad, ki tudná azt? De mit válaszoljak? Senki nem várt választ egyébként. Ötven év? Elmesélhettem volna nekik, hogy kereken ötven éve jártam itt utoljára, hogy ötven nehéz év telt el, amíg a déli napfénytől vöröslő szigeteken dolgoztam. Ötven év, s közben a fogadóbeliek úgy tudták, alig egy év telt el azóta. Semmi értelme nem lett volna összezavarni a dolgokat.

– Igazad van – válaszoltam mégis. – Legalább tíz hónapja nem jártam már itt. A teendőim elszólítottak, messze tőletek.

– Hogy lefogytál! – mondta egy vadász.

Tisztában voltak vele vajon, hogy mindannyian meghaltak? Hogy csak a késlekedésem és diszkrécióm tartja fenn az illúziót, hogy még életben vannak? Tisztában voltak vele, hogy már ötven éve nem léteznek, és hogy néhány kilométernyivel odébb, a síkságon túl már senki sem az ő idejükben él?

Vannak dolgok, amiket az emberek figyelmen kívül hagynak, még a vadászok is. Közelebb léptem a tűzhelyhez, ahol néhány nagyobb farönk égett, megmelengettem a lábamat, és ráérősen néztem körül. Lenóra kis keze, sápadt keze bizonytalan mozdulatot tett, kendője sarkát gyűrögette.

Vannak dolgok, amiket az emberek figyelmen kívül hagynak, de ő nem. Mennyire vizes volt mindenem! Hajam gőzölgött, a vízcseppek ragyogtak homlokomon, épp a közepén...

– Rég nem láttuk egymást, Lenóra – mondtam neki, enyhe meghajlással.

– Ötven éve – válaszolt suttogva, és láttam a könnyeket a szemében.

1946

Balázs Imre József fordítása

